

Complexnummer: 515018

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Grote Havenbrug

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

515019, 515020, 515021

Woonplaats

Leiden

Gemeente

Leiden

Provincie

Zuid-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Havenplein 3, 2312 GZ Leiden

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex de Grote Havenbrug, gebouwd in de periode 1929-1930, omvat een elektrische ROLBASCULEBRUG, een BRUGWACHERSHUISJE met POLITIEPOST en een TRANSFORMATORGEBOUW met URINOIR. De brug verving een dubbele ijzeren ophaalbrug uit 1893, die inmiddels te smal voor het scheepvaartverkeer was geworden. Het geheel werd ontworpen door ingenieurs van de Dienst Gemeentewerken in de bouwstijl van de Amsterdamse School. De onderbouw is ontworpen door G. van der Mark en Chr. C. van der Vlis. De lantaarns op de brug waren verdwenen, maar zijn in 1996 gereconstrueerd naar het originele ontwerp.

Omschrijving

De brugcomplex ligt binnen het beschermd stadsgezicht op een punt waar de Oude Rijn, Oude vest, Oude Herengracht en Herengracht samen komen. Het complex maakt deel uit van het Havenplein en vormt een directe verbinding tussen de Haarlemmerstraat en de Haven. De brug is geschikt voor gemotoriseerd verkeer, fietsen en voetgangers. Beide gebouwen zijn gesitueerd aan de westkant van de brug. Het brugwachtershuisje-politiepost staat aan de Oude Vest en Oude Herengracht, het transformatorgebouw met urinoir aan de Herengracht en Oude Rijn. De bijgebouwen zijn met de brug verbonden door de kademuren van de landhoofden. De rondingen van de kademuren lopen in een vloeiende lijn door in de bijgebouwen van de brug. De bijgebouwen bestaan uit volumes met verschillende hoogtes.

Waardering

Het complex de Grote Havenbrug is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een rolbasculebrug met bijbehorende gebouwen uitgevoerd in de bouwstijl van de Amsterdamse School.

Stedebouwkundig is het complex van belang, vanwege de beeldbepalende ligging op een punt waar vier waterwegen elkaar ontmoeten en vanwege de ensemblewaarde van het complex.

Het complex is gaaf.

Een dergelijk eenheid van een Amsterdamse School brug met gebouwen buiten Amsterdam is zeldzaam.

Monumentnummer*: 515019

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 oktober 2000
Kadaster deel/nr: 16855/28

Complexnummer

515018

Complexnaam

Grote Havenbrug

Woonplaats*

Leiden

Gemeente*

Leiden

Provincie*

Zuid-Holland

Straat*

Havenplein

Nr*

3

Toev.*

Postcode*

2312 GZ

Woonplaats*

Leiden

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

LEIDEN

Sectie*

H

Kad. object*

3660

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

ROLBASCULEBRUG daterend uit 1929-1930 in de stijl van de Amsterdamse School, hoofdonderdeel van het complex de Grote Havenbrug.

Omschrijving

De onderbouw van de rolbasculebrug bestaat uit een kelder van gewapend beton, de bovenbouw uit geklonken ijzeren liggers met een geasfalteerd houten dek. Landhoofden van stampbeton, bekleed met graniet en rode baksteen. De brug heeft een overspanning van één opening met een doorvaartwijdte van 11.17 meter en doorvaarthoogte van 1.27 meter. Het brugdek is 14.50 meter breed, met een rijweg van 9 meter en twee trottoirs van 2.75 meter.

Drie van de kademuren van de landhoofden zijn gebogen, één vormt een rechte lijn. Trappen in de ronding van het landhoofd tussen de brug en het transformatorgebouw met urinoir verschaffen toegang tot een ingang van de kelder onder de brug. In de kelder bevindt zich het tegengewicht van de rolbascule. Rechts van deur drie dichtgezette vensters.

Smeedijzeren trapleuning, hekwerk op de brug, twee dubbele sluithekken en relingen op bollen op de kademuren, volgens de ontwerpprincipes van de Amsterdamse School. Zowel staande als liggende verbanden in metselwerk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Geruwde en gebeeldhouwde granieten blokken als schampstenen, dekstenen en sierstenen. Decoratieve smeedijzeren houders van de oorspronkelijke lantaarns op landhoofden direct naast brug.

Waardering

De Grote Havenbrug is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde wegens de typologie en vormgeving in de bouwstijl van de Amsterdamse School.

Stedebouwkundig is de brug van belang vanwege de beeldbepalende ligging op een punt waar vier waterwegen elkaar ontmoeten en vanwege de visuele en functionele relatie met het transformatorgebouw met urinoir en het brugwachtershuisje met politiepost.

De brug is vrijwel gaaf.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Verkeersbrug

Monumentnummer*: 515020

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 oktober 2000
Kadaster deel/nr: 16855/28

Complexnummer

515018

Complexnaam

Grote Havenbrug

Woonplaats*

Leiden

Gemeente*

Leiden

Provincie*

Zuid-Holland

Straat*

Havenplein

Nr*

3

Toev.*

Postcode*

2312 GZ

Woonplaats*

Leiden

Situering

Locatie

Bockhorst, De

Kadastrale gemeente*

LEIDEN

Sectie*

H

Kad. object*

3663

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

BRUGWACHTERSHUISJE met POLITIEPOST uit 1929-30 in Amsterdamse Schoolstijl, onderdeel van het complex de Grote Havenbrug.

Omschrijving

Het brugwachtershuisje met politiepost is opgetrokken over twee bouwlagen in beton met een bekleding van rode baksteen, op een boonvormige plattegrond, onder een plat betonnen dak. Aan de waterkant (noord) een sterk concave gevel, aan de straatkant (zuid) een flauw convexe gevel. De halfronde korte gevels (oost en west) lopen in een vloeiende lijn over in de lange gevels.

Aan de kant van de brug (oost) steekt de begane grond ver uit voor de eerste verdieping. Vensters in houten kozijnen met smalle horizontale bovenlichten en waterdorpels van ongepolijst graniet. Diefijzers op kleine vensters aan straat- en waterkant. In het lage deel een deur naar het gedeelte van de brugwachter, in het hoge deel de deur van de politiepost. Lateien van grindbeton als daklijst en boven vensters. In het brugwachtersdeel nog een betegelde schouw met blauwe en zwarte tegels.

Waardering

Het brugwachtershuisje met politiepost van de Grote Havenbrug is van algemeen belang vanwege de cultuur- en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

architectuurhistorische waarde wegens typologie en vormgeving in de stijl van de Amsterdamse School. Bovendien is de combinatie van een brugwachtershuisje en een politiepост in één gebouw zeldzaam.

Stedebouwkundig is het brugwachtershuisje van belang vanwege de beeldbepalende ligging op een punt waar vier waterwegen elkaar ontmoeten en vanwege de visuele en functionele relatie met de brug en het transformatorhuisje-urinoir.

Het huisje is vrijwel gaaf.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken
Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en
overheidsgebouwen

Subcategorie

Bedieningsgebouw
Overheidsgebouw

Functie

Brugwachtershuisje
Politiebureau

Monumentnummer*: 515021

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 oktober 2000
Kadaster deel/nr: 16855/28

Complexnummer

515018

Complexnaam

Grote Havenbrug

Woonplaats*

Leiden

Gemeente*

Leiden

Provincie*

Zuid-Holland

Straat*

Havenplein

Nr*

3

Toev.*

Postcode*

2312 GZ

Woonplaats*

Leiden

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

LEIDEN

Sectie*

H

Kad. object*

3664

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

TRANSFORMATORGEBOUW met URINOIR uit 1929-30 in de stijl van de Amsterdamse School, onderdeel van het complex de Grote Havenbrug.

Omschrijving

Het transformatorgebouw met urinoir is opgetrokken over twee bouwlagen in beton met een bekleding van rode baksteen, op een plattegrond van twee in elkaar geplaatste cirkels, onder een plat betonnen dak. Aan de straatkant (oost) een gemetselde bank en de stalen deur van het transformatorgedeelte. Aan de waterkant (west) een trap rond de gevel naar het niveau van het water. Op dit niveau toegang tot het urinoir. IJzeren trapleuning in vormgeving van Amsterdamse School. Lateien van grindbeton als daklijst en boven deur en toegang.

Het wapen van Leiden en "AO 1930" in keramische tegels, in de muur tussen de brug en het transformatorgebouw met urinoir. Aan de waterkant is in granieten blokken de inscriptie "Groote Havenbrug" aangebracht.

Waardering

Het transformatorgebouw met urinoir van de Grote Havenbrug is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde wegens typologie en vormgeving in de stijl van de Amsterdamse School.

Stedebouwkundig is het transformatorgebouw met urinoir van belang vanwege de beeldbepalende ligging op een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

punt waar vier waterwegen elkaar ontmoeten en vanwege de visuele en functionele relatie met de brug en het brugwachtershuisje met politiepost.

Het transformatorgebouw met urinoir is vrijwel gaaf.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven
Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Industrie
Straatmeubilair

Functie

Nutsbedrijf
Urinoir